
NOTAT 2011-5

Melding om årsveksten 2010

Normalårsavlinger og registrerte avlinger

OLA
WÅGBØ

ODDMUND
HJUKSE

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

NILF utgir en rekke publikasjoner

Årlig utkommer:

- «Driftsgranskingar i jord- og skogbruk»
- «Handbok for driftsplanlegging»
- «Utsyn over norsk landbruk. Tilstand og utviklingstrekk».
- «Mat og industri. Status og utvikling i norsk matindustri».

Resultater fra forskning og utredninger utgis i tre serier:

- «NILF-rapport» – en serie for publisering av forskningsrapporter og resultater fra større utredninger
- «Notat» – en serie for publisering av arbeidsnotater, delrapporter, foredrag m.m. samt sluttrapporter fra mindre prosjekter.
- «Discussion paper» – en serie for publisering av foreløpige resultater (bare internettpublisering).

NILF gir også ut:

- «Kontoplan for landbruksregnskap tilpasset NS 4102»
- Regionale dekningsbidragskalkylar.

NILF er sekretariat for Budsjettnemnda for jordbruket som årlig gir ut:

- «Totalkalkylen for jordbruket» (Jordbrukets totalregnskap og budsjett)
- «Referansebruksberegninger»
- «Resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken»
- «Volum- og prisindeksar for jordbruket» som ligger på:
<http://www.nilf.no/PolitikkOkonomi/Nn/VolumPrisIndeksar.shtml>

NOTAT 2011-5

Melding om årsveksten 2010

Normalårsavlinger og registrerte avlinger

Ola Wågbo

Oddmund Hjukse

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Serie	Notat
Redaktør	Agnar Hegrenes
Tittel	Melding om årsveksten 2010. Normalårsavlinger og registrerte avlinger
Forfattere	Ola Wågbø, Oddmund Hjukse
Prosjekt	Melding om årsveksten (A231)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2011
Antall sider	16
ISBN	978-82-7077-794-5
ISSN	0805-9691

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruks- og matdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

NILFs rapport «Melding om årsveksten» har erstattet den tradisjonsrike «Landbruksdirektørens melding om årsveksten». I de siste årene har rapporten bare kommet en gang i året, basert på den informasjonen som har vært tilgjengelig umiddelbart etter vekstsesongens slutt. Landbruksdepartementet stod for utarbeidelsen av meldingen fram til 1996. Kapittel 6 er et utdrag av de fylkesvise avlingsberegningene som vanligvis utarbeides og sendes bl.a. Fylkesmannens landbruksavdelinger hver høst.

Siktemålet med meldingen, er å avgi en foreløpig oversikt over planteproduksjonen i året før den endelige avlingsstatistikken foreligger. Meldingen bygger på vurderinger og registreringer foretatt av fylkesagronomene ved Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA), med basis i bl.a. oppgaver disse innhenter fra landbrukskontorene og forsøksringer. Avlingstallene for de enkelte vekstene i de ulike fylkene blir oppgitt som prosenter av normalårsavlingene for de respektive fylker. Disse fylkesvise avlingsprosentene blir veid sammen til landstall.

Førstekonsulent Ola Wågbø har skrevet kapitlene om årsveksten for 2010, mens rådgiver Oddmund Hjukse har skrevet kapitlet om normalårsavlingen og registrerte avlinger.

Oslo, januar 2011
Ivar Pettersen

Innhold

1	INNLEDNING.....	1
2	VÆR- OG VEKSTFORHOLD I DE ENKELTE LANDSDELENE.....	3
2.1	Østlandet.....	3
2.2	Sørlandet.....	3
2.3	Vestlandet.....	4
2.4	Trøndelag.....	4
2.5	Nord-Norge.....	4
3	GENERELL OVERSIKT.....	5
3.1	Poteter.....	6
3.2	Grønnfôr.....	6
3.3	Rotvekster.....	6
3.4	Gras.....	7
3.5	Kulturbeite.....	7
3.6	Utmarksbeite.....	8
3.7	Fjellbeite.....	8
3.8	Sammenstilling av fylkes- og landstall for avlingene i prosent av normalårsavlinger.....	8
4	PRODUKSJON.....	11
5	FYLKESVISE NORMALÅRSAVLINGER 2010 – SERIER FOR NORMALÅRSAVLINGER OG REGISTRERTE AVLINGER.....	13

1 Innledning

Meldingen om årsveksten omfatter en foreløpig beregning av avlingene for en del av jordbruksvekstene. De vekstene beregningene nå gjelder for er: grønnfôr, poteter, rotvekster, eng og beite. Beregningene for disse vekstene baseres på fylkesvise oppgaver over avlingene, oppgitt i prosent av normalårsavling. Se tabell side 12. Oppgavene over avlingene og en beskrivelse av vekstforholdene er gitt av landbruksavdelingene hos Fylkesmannen i de enkelte fylkene. Disse henter inn oppgaver fra kommunene og rådgivningstjenesten i forsøksringene.

Kornavlingene er holdt utenom avlingsoversikten i meldingen om årsveksten. Dette skyldes at grunnlaget for de foreløpige produksjonsoppgavene er innveide mengder hos kornkjøperne som nå blir gitt av Statistisk sentralbyrå (SSB). Disse oppgavene er langt sikrere enn de oppgavene som fylkesagronomene samler inn for korn.

Landstallene for 2010 er beregnet ved sammenveining av fylkestallene på grunnlag av arealfordelingen så langt oppgaver finnes, dvs. fram til og med 2009 og 2010 for de fleste vekstene. For beite i utmark hvor det ikke foreligger arealoppgaver, er sammenveiningen utført på grunnlag av fordelingen av fylkestallene for antall dyr på utmarksbeite.

Meldingen omfatter som nevnt foreløpige oppgaver over avlingene for jordbruksvekstene for det siste året. For oversiktens skyld har en fra og med 2003 dessuten tatt med serier for registrerte avlinger og normalårsavlinger fra 1970 og framover både for jord- og hagebruksvekster. For 2010 er det dessuten tatt med fylkesvise normalårsavlinger for de forskjellige vekstene. Dette er nærmere omtalt i kapittel 5.

2 Vær- og vekstforhold i de enkelte landsdelene

2.1 Østlandet

Østlandet var den landsdelen som jamt over hadde de beste vekstforholdene i 2010, men også her medførte været til dels betydelige variasjoner som gav utslag både på mengde og kvalitet for avlingene.

Året startet med en kald vinter med temperaturer til dels betydelig under det normale i en lang periode. Det kom imidlertid såpass med snø før kuldeperioden at det ikke ble så mye tele og det ble, med enkelte unntak, jevnt over en god overvintring for de forskjellige vekstene. Værforholdene i våronna ble noe varierende. I noen områder ble det et normalt, eller enda tidligere tidspunkt, for våronna, mens det fra andre områder som Hedmark ble meldt om sen opptørring av jorda etter vinteren og således en forsinket våronn. I første del av mai var det gode forhold for våronnarbeid og mye ble unnagjort i denne perioden. Senere kom en periode med regn og med store lokale variasjoner i mai som medførte at en del fikk forsinket våronn, og delvis såing på ugunstig jord. Det viste seg at dette medførte et betydelig skille for avlingene mellom de som sådde korn før og etter 15. mai. Det ble gode avlinger for de som fikk sådd i den tidlige perioden, men en betydelig avlingsreduksjon for de som sådde senest. En kjølig vår virket positivt for høstkorntet og dette medførte at mye ble opprettet også for områder som hadde overvinterringsskader. Været om våren og forsommeren hvor kjølig vær og dessuten for mye regn, og delvis også tørke i enkelte innlandsområder, medførte en forsinket og redusert 1. slått for eng.

Jevnt over rikelig med nedbør utover sommeren gav gode vekstforhold for plantene, men reduserte kvaliteten for 2. og 3. slått for engavlingen. Dessuten ble bakketørke av høy vanskelig.

Mye nedbør på sensommeren medførte en forsinket skuronn og redusert andel matkornkvalitet i noen områder. Dessuten ble hveteavlingen redusert på grunn av mye sop-pangrep sist i sesongen. En periode med mye godt innhøstingsvær i første del av september, reddet imidlertid mye av kornavlingen.

En ny periode med mye regn igjen i siste del av september skapte store innhøstingsproblemer, spesielt for poteter. Noe potet ble dessuten skadd av tidlig frost og noe ble stående uhøstet. Dessuten medførte regnet problemer og mindre såing av høstkorn, slik forholdene også var i de to foregående årene.

2.2 Sørlandet

For Sørlandet viste værforholdene betydelige avvik fra det normale i 2010. Fra tidlig vår, eller første del av april, til ca. 10. juli ble det en lang periode med lite nedbør og tørt relativt kaldt vær. Dette bidro til sterk avlingsreduksjon for de fleste vekster. Værforholdene medførte en sterk avlingsreduksjon for 1. slått av eng, men med store lokale variasjoner mellom bedrifter og jordarter.

For resten av sesongen, fra ut i juli, ble værforholdene mer normale med tilstrekkelig nedbør. Dette medførte at en god 2. slått rettet opp en del av avlingssvikten for den dårlige 1. slått tidligere.

2.3 Vestlandet

Vestlandet hadde en kald vinter med mye snø. Dette fortsatte med en kald og tørr vår og vekstsesongen kom senere i gang. I deler av området ble det registrert overvintringsskader i større eller mindre grad, hvor snømugg er nevnt som årsak i enkelte områder. Værforholdene om våren fortsatte utover forsommeren. Dette bidro til en redusert 1. slått, som ble forsinket med opptil flere uker i deler av landsdelen. Mer tilstrekkelig nedbør og varme om ettersommeren, gav grunnlag for en bedre 2. slått som rettet opp en del etter 1. slåtten. Vekstforholdene med en kjølig 1. del av vekstsesongen og en fuktigere og varmere 2. del, har gitt en jevnt god avling for områdene med korndyrking. Innhøstingsforholdene for korn ble jamt gode, men med noe avlingstap i sør ved sen høsting.

2.4 Trøndelag

For Trøndelag ble det en sen og vanskelig våronn på grunn av dyp tele og bløt mark. Dette medførte at det delvis ble sådd før jorda ble laglig. Ulike såtidspunkt bidro til store variasjoner for kornavlingen. Overvintringsskader og en kald forsommer med redusert virkning av husdyrgjødsel som følge, førte også til store variasjoner for 1. slåtten av engavlingen.

Ettersommeren fra 2. halvdel av juli ble varm og enkelte fikk tørkeskader på 2. slåtten. En forkortet vekstsesong, resulterte i at det omtrent ikke ble noen 3. slått for eng. Dette bidro dessuten til en redusert potetavling, men den hadde en jevnt bra kvalitet.

September hadde gode innhøstingsforhold, men vekstforholdene tidligere på året bidro til en variabel, men redusert totalavling i forhold til normalårsavling.

2.5 Nord-Norge

For Nord-Norge var det generelt dårlige vekstforhold som reduserte avlingene for 2010. For hele landsdelen er det regnet med store overvintringsskader. Spesielt ille var forholdene i Troms, hvor det er områder med avlingsskader på opp til 80–90 prosent av jorda. Av bakgrunnen for avlingssvikten kan nevnes at det etter en periode med mye regn på sterkt oppbløtt mark, kom en sterk kuldeperiode som førte til mye barfrost og svært dyp tele. Mange steder gikk ikke telen ut før langt ut i juli.

I tillegg til store avlingsskader, ble det flere negative faktorer som slo til samtidig. Generelt for landsdelen ble det en sen vår med mye nedbør, forsinket våronn og sen vekststart. Videre ble det gjennomgående en kald og regnfull sommer, slik at det også ble en sen vekstutvikling senere både for eng og åker. Bedre vekstforhold i august/september i deler av Nord-Norge rettet opp en del, men gjennomgående ble totalavlingen lav.

3 Generell oversikt

I likhet med året før, viste landstallene gjennomgående et relativt svakt avlingsnivå for jordbruksvekstene for 2010. Oppgaver over avlingstallene ved utgangen av oktober fra Fylkesmannens landbruksavdelinger, gir gjennomsnittsavlinger for landet i underkant og opp mot normalårsavlinger for alle de viktigste jordbruksvekstene. Avlingene viser store variasjoner mellom landsdelene og delvis mellom fylker i samme landsdel, foruten mellom de forskjellige vekstene.

Også innen samme fylke kan det være store variasjoner etter for eksempel jordart, nedbørsforhold og høstetidspunkt. Avlingene kan således variere fra avlinger betydelig over normalårsnivå, til temmelig lave avlinger. Dessuten kan det være høye avlinger målt i mengde, mens vekst- og innhøstingsforhold har gitt en redusert kvalitet, slik at verdien av avlingene er lavere enn mengdetallene viser. Ved høsting under gode forhold er det oppnådd avlinger av både høy mengde og god kvalitet. Avlingene viser således en stor variasjonsbredde selv om gjennomsnittstallene jevnt over har vært i underkant av normalårsavlingen.

Av landsdelene tyder det på at det særlig er Østlandsfylkene som gjennomgående har oppnådd de høyeste avlingene. For denne landsdelen ligger avlingene for flere vekster til dels klart over normalårsavling beregnet på mengdebasis. Det er imidlertid områder hvor avlingene av forskjellige årsaker, for eksempel vanskelige innhøstingsforhold, kort vekstsesong på grunn av sen våronn og forsommertørke, ligger klart under normalårsavling også for deler av Østlandet. For vekstene med høye gjennomsnittstall for avlingene, kan det være store variasjoner. Dessuten medførte vanskelige innhøstingsforhold i store deler av Østlandsområdet en reduksjon av kvaliteten for avlingene, slik at den ikke alltid står i forhold til mengdetallene.

I landet for øvrig varierer avlingene fra normalårsnivå og nedover. Med enkelte unntak er det få avlingstall som ligger noe særlig over normalårsnivå. Stor avlingssvikt i store deler av Nord-Norge og spesielt for Troms, har gitt generelt lave avlinger for alle vekster i denne landsdelen.

For grønnfôravlingen som viser den høyeste gjennomsnittsavlingen av de enkelte vekstene, er det regnet med en avling opp mot normalårsnivå. Dette skyldes at det er regnet med en avling på normalårsnivå, eller høyere for de fylkene som teller mest arealmessig, mens fylkene i Nord-Norge og på Sørlandet med svært lave grønnfôravlinger, har en liten andel av totalarealet. Potetavlingen ligger under normalårsavling i store deler av landet. Dette gjelder også for flere av Østlandsfylkene. Det er imidlertid noen fylker med til dels klart over normalårsavlinger.

Engavlingen har på mengdebasis vært på normalårsnivå og noe høyere for Østlandsfylkene og et par andre fylker, men for øvrig har det vært jevnt lave engavlinger over resten av landet.

Avlingsprognosen fra Statistisk sentralbyrå viser en gjennomsnittsavling for korn som foreløpig er beregnet til 2 prosent over normalårsavling i gjennomsnitt for landet, mens det for 2009 er beregnet en avling på 13 prosent under avlingen i et normalår.

For korn har det vært jevnt avlinger på normalårsnivå og høyere for Østlandsfylkene som har trukket gjennomsnittsavlinger for korn opp for 2010. Dette gjelder med noe variasjon alle kornslagene. Perioden med vanskelige bergingsforhold ved høstetid, medførte imidlertid en reduksjon av kvaliteten slik at avlingen fikk en lavere verdi enn mengdetallene viser.

I deler av Østlandet er det regnet med en reduksjon av hveteavlingen som følge av angrep av soppsykdommer som rotdreper i siste del av vekstsesongen.

Også for de delene av Vestlandet hvor det er korndyrking, er det regnet med jamt høye avlinger. For Sørlandet har den lange forsommertørken medført en betydelig reduksjon av kornavlingen, ned til 75 prosent av normalårsavling. Kornavlingen for Trøndelag viser store variasjoner. I gjennomsnitt er det regnet med klart under normalårsavling, dvs. 10–15 prosent under, men i motsetning til for Østlandet, var det her gode innhøstingsforhold slik at kvaliteten for avlingen ble bedre. Det var særlig forholdene tidlig i vekstsesongen med vanskelige forhold under våronna, og en kald forsommer som trakk avlingen ned i Trøndelag.

3.1 Poteter

Potetavlingen er i gjennomsnitt for landet beregnet til 5 prosent under normalårsnivå.

Avlingene varierer mye med avlingstall både klart over og under normalårsavling. De laveste avlingene er det regnet med for Troms med bare 25 prosent av normalårsavling som følge av ekstreme værforhold. For de viktigste dyrkingsområdene for poteter var det nærmest total avlingssvikt.

De høyeste avlingene er det regnet med for Østfold og Vestfold med 10 prosent over normalårsavling. Selv for disse fylkene er det regnet med noe reduksjon av avlingene som følge av såpass vanskelige bergingsforhold om høsten at noe ble stående uhøstet. I størstedelen av landet for øvrig, viser potetavlingen noe variasjon omkring normalårsnivå. Kvaliteten er også variabel. Særlig for Østlandet er det regnet med en reduksjon av kvaliteten som følge av vanskelige bergingsforhold, mens det er regnet med at bedre innhøstingsforhold gav en bedre kvalitet for Trøndelag.

3.2 Grønnfôr

For grønnfôr er det i gjennomsnitt for landet regnet med normalårsavling for 2010 for de fylkene som har gitt oppgaver. Det er regnet med normalårsavlinger og i overkant av dette over det meste av landet. Et unntak er Sørlandet og Nord-Norge hvor det er regnet med sterke reduserte avlinger. Grønnfôrarealet for disse områdene utgjør imidlertid forholdsvis lite. Den høyeste grønnfôravlingen er det regnet med for Hedmark med 15 prosent over normalårsavling, mens det for Troms, hvor det var avlingssvikt for grønnfôrvekster over hele fylket, er regnet med bare 20 prosent av normalårsavling.

3.3 Rotvekster

Rotvekstarealet er nå sterkt redusert og det foreligger ikke sikre oppgaver over arealet lengre. Det siste landstallet for rotvekster til fôr er fra 2001. Det ble da regnet med 3 000 – 4 000 dekar.

Rotvekster teller nå så lite at det er bare noen få fylker som fortsatt har gitt avlingsoppgaver. For disse fylkene er det regnet med en gjennomsnittsavling på 10–15 prosent under normalårsavling.

For Nordland er det regnet med stor avlingssvikt.

3.4 Gras

Grasavlingen er i gjennomsnitt for landet beregnet til 95 prosent av normalårsavling for kunsteng og 94 prosent for natureng.

Unntatt for Østlandet hvor avlingene lå på normalårnivå, og opp mot 10 prosent over for Hedmark og Oppland, var det jevnt forholdsvis lave avlinger i store deler av landet. Særlig for Troms hvor det i gjennomsnitt er regnet med en avling på 50–55 prosent, var det nærmest total avlingssvikt i store deler for indre deler av fylket.

Avlingssvikten skyldes flere årsaker. For flere fylker i store deler av landet er det regnet med betydelige overvintringsskader. Ellers kan nevnes en sen og kald vår og forsommer som har forkortet vekstperioden og dessuten delvis en kald vekstsesong for øvrig. For Troms er det en kombinasjon av alle disse faktorene som har spilt inn. For Sørlandet er det særlig den lange perioden om våren og forsommeren med lite nedbør og kjølig vær som forklarer de lave avlingene, med ned til 30 prosent under normalårsavling for natureng.

Mye nedbør under innhøstingsperioden medfører at det er regnet med en redusert kvalitet for engavlingene for Østlandet. Det er derfor regnet med at den reelle avlingen, ble noe lavere enn det de jevnt over høye mengdetallene viser.

Avlingene for kunsteng og natureng viser en temmelig lik utvikling. Delvis avvik i noen tilfeller kan skyldes hvordan jorda er fordelt på kunsteng og natureng. Da en ofte finner natureng på den skrinneste og mest tørkeutsatte jorda, vil en kunne få større variasjoner i avlingene etter nedbørsforholdene enn for kulturreng. En kan se dette ganske tydelig for noen fylker for 2010 hvor det er grunn for å regne med at utslag av forsommertørke har spilt inn.

3.5 Kulturbeite

Avlingene for kulturbeite samsvarer i hovedtrekk temmelig likt med avlingene for eng til slått. I gjennomsnitt for landet er avlingen beregnet til 3 prosent under normalårsavling.

Det er til dels regnet med betydelige variasjoner i avlingene. Dette kan også gjelde for samme landsdel. Selv for Østlandet hvor det er regnet med avlinger fra normalårsavling og opp til 10 prosent over for Hedmark, er det regnet med 10 prosent under for Oppland som følge av forsommertørke i deler av fylket.

Den lange tørkeperioden i første del av vekstsesongen, har gitt sterkt reduserte beiteavlinger for Sørlandet, med ned til 30 prosent under normalårsavling. For Vestlandet varierer avlingene fra 10 prosent over normalårsavling for Hordaland, til 5 prosent under for Møre og Romsdal.

Store overvintringsskader, foruten en sen vår og en kald og regnfull sommer, har gitt lave beiteavlinger for Nord-Norge med ned til 55 prosent av normalårsavling for Troms.

Det er regnet med den høyeste avlingen for Nord-Trøndelag, 20 prosent over normalårsavling, mens det er regnet med den laveste avlingen for Troms.

3.6 Utmarksbeite

Gjennomsnittsavlingen for landet er beregnet til 3 prosent under normalårsavling.

For de fleste fylkene er det regnet med avlinger varierende nær normalårsavling, men det er også regnet med større variasjoner fra 30 prosent under normalårsavling for Troms, til 20 prosent over normalårsavling for Nord-Trøndelag. Det var en kort, kald og regnfull vekstsesong som forklarer et generelt lavt avlingsnivå for utmarksbeite for Nord-Norge. Disse årsakene gir også mye av forklaringen på et forholdsvis lavt avlingsnivå i store deler av landet for øvrig, men utslagene ble ikke så sterke som for Nord-Norge.

3.7 Fjellbeite

For de fylkene som har gitt oppgaver over avlinger for fjellbeite, er det for 2010 regnet med noe større variasjon enn for utmarksbeite. I gjennomsnitt for landet er det regnet med 6 prosent under normalårsavling. Med noen unntak, hvor det er regnet med normalårs- eller over normalårsavlingen, er det regnet med under normalårsavlingen for de fleste fylker. Det er regnet med en variasjon i beiteavlingene fra 20 prosent under for Aust-Agder, Hordaland og Troms, til 20 prosent over for Nord-Trøndelag.

Det er værforholdene med for mye tørt vær i sør og mye kaldt vær i nord som forklarer lave beiteavlinger.

Gjennomgående forholdsvis lave beiteavlinger for fjellbeitene, samsvarer med oppgaver fra Nortura med nedgang for slaktevektene for lam. Oppgaver fra Sør-Trøndelag viser at slaktevekten for lam tyder på at fjellbeitene kan ha vært dårligere enn de så ut for.

3.8 Sammenstilling av fylkes- og landstall for avlingene i prosent av normalårsavlinger

Tabell 3.1 gir en sammenstilling av avlingene i 2010 i prosent av normalårsavlingene for poteter, rotvekster, eng og øvrige fôrvekster, fylkestall og tall for landet i gjennomsnitt.

Tabell 3.1 Fylkes- og landstall i gjennomsnitt for avlingene i 2010 for vekstene grønnfôr, poteter, rotvekster, eng og beite oppgitt i prosent av normalårsavling

	Grønnfôr	Poteter	Fôrnepe	Kålrot	Fôrbete	Fôrmargk.	Kunsteng	Natureng	Kult.beite	Utm.beite	Fj.beite
Østfold	-	110					100		-		
Akershus	100	90					100	100	-		
Hedmark	115	95				100	110	110	110	100	100
Oppland	110	90	80	80			110	100	90	95	90
Buskerud	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Vestfold	100	110					100	100	100		
Telemark	-	100					90	80	100	100	100
Aust-Agder	75	105	-				80	70	75	85	80
Vest-Agder	85	85	85	85	85	85	85	85	70	-	90
Rogaland	100	105	-	-	-		100	100	100	100	95
Hordaland	-	100	-	-			95	90	110	100	80
Sogn og Fjordane	105	100	100	100			96	96	98	98	98
Møre og Romsdal	-	98	95	95			88	89	95	99	96
Sør-Trøndelag	100	95					95	95	95	95	95
Nord-Trøndelag	100	90					100	100	120	120	120
Nordland	85	71	69	69			84	83	87	91	90
Troms	20	25	-	-			52	-	55	70	80
Finnmark	-	-					80	-	-	-	-
LANDET	100	95	90	87	98	99	95	94	97	97	94

4 Produksjon

På grunnlag av foreløpige arealtall for 2010, gjennomsnittstallene for avlingene i forhold til normalårsavlingene og beregnede normalårsavlinger, er det i følgende oppstilling utført en foreløpig beregning av den samlede produksjonen for poteter, grønnfôr (inkl. rotvekster og korn til krossing) og eng til slått beregnet som høy.

Normalårsavlingene er i prinsippet beregnet ved trend på grunnlag av de registrerte avlingene de siste 14 årene. Fra 2000 har SSB endret utvalgsmetoden. Dette har gitt så stort utslag på engavlingen fra da av, i forhold til tidligere, at avlingene ikke blir sammenlignbare. Normalårsavlingen for eng blir derfor inntil videre beregnet som gjennomsnittstall for de registrerte avlingene for årene etter at tellingsmetoden ble endret, inntil det igjen vil foreligge mange nok år for trendberegninger.

I produksjonstilskuddsstatistikken arealoppgaver er arealet av grønnfôrvekster og rotvekster slått sammen under posten «andre grovfôrvekster» fra og med 2002. De foreløpige produksjonstallene for andre grovfôrvekster i tabell 4.1 er beregnet på grunnlag av det samlede arealtallet for andre grovfôrvekster, inklusive korn til krossing og en normalårsavling som er beregnet til gjennomsnittet av de samlede registrerte avlingene for disse vekstene for årene fra 2002 til 2009.

Tabell 4.1 Beregnet produksjon 2010

Vekst	Areal dekar ¹⁾	Avling i % av normalårsavling	Normalårsavling kg/daa	Beregnet avling kg/daa	Produksjon tonn
Poteter	132 500	95	2 528	2 402	318 300
Andre grovfôrvekster ²⁾	120 300	100	1 860	1 860	223 800
Eng til slått ³⁾	4 276 300	95	618	587	2 510 200

1) Foreløpige tall

2) Arealene av grønnfôrvekster og rotvekster er slått sammen under «andre grovfôrvekster» fra 2002. I dette arealet inngår dessuten arealet av korn til krossing

3) Engavling til slått beregnet som høy

Til sammenligning viser oppstillingen i tabell 4.2 SSBs registrerte tall for arealer, avlinger og produksjon for 2009 foruten NILFs beregnede normalårsavlinger og avlinger i prosent av normalår.

Avlingen for andre grovfôrvekster er beregnet til den samlede avlingen for de enkelte vekstene. Den gjennomsnittlige normalårsavlingen for disse vekstene er beregnet tilsvarende som nevnt foran.

Tabell 4.2 Registrert produksjon 2009 ifølge SSB

	Areal dekar	Normalårs- avling kg/daa	Registrert avling kg/daa	Avling i % av normalårs- avling	Produksjon tonn
Poteter	137 500	2 580	2 419	94	332 600
Andre grovfôr- vekster	119 800	1 868 ¹⁾	1 804 ¹⁾	97	216 100
Eng til slått ²⁾	4 344 300	618	620	100	2 695 300

1) Veid gjennomsnitt av avlingene for de forskjellige vekstene

2) Engavling til slått beregnet som høy

5 Fylkesvise normalårsavlinger 2010 – Serier for normalårsavlinger og registrerte avlinger

I tabell 6.1 er det gjengitt fylkesvise normalårsavlinger for 2010 for jord- og hagebruksvekster. I tabell 6.2 og 6.3 er det gjengitt registrerte avlinger og normalårsavlinger på landsbasis for et utvalg av vekster fra 1970.

Normalårsavlingene beregnes som trendframregning av de foregående års avlinger. Ordinært legges 12 tre-års glidende gjennomsnitt av de registrerte avlingene til grunn. Totalt er det dermed 14 års registrerte avlinger som ligger til grunn. Trendberegningen foretas ved lineær regresjon med minste kvadraters metode.

For de fylker en har manglende avlingsregistreringer, beregnes det ikke normalårsavlinger for vedkommende vekst.

Pga. omlegging av avlingsberegningene er avlingsseriene for eng. dvs. eng til slått i alt beregnet som tørt høy, sammenliknbare kun fra år 2000. For årene etter 2000 er normalårsavlingene for gras beregnet som rene gjennomsnitt.

I avlingsstatistikken publiseres fra og med 2002 øvrige fôrvekster som en samlet sum bestående av raigras, fôrrips, rotvekster, grønnfôr kornvekster og korn til krossing. Pga. begrenset tidsperiode beregnes normalårsavlingen som et rent gjennomsnitt.

SSB hadde ansvaret for hagebruksstatistikken inntil 1996. I perioden 1996–2005 hadde SLF ansvaret. Fra 2005 overtok igjen SSB ansvaret for statistikken. Overgangen i 1996 ga et brudd pga. endringer i registreringsmetodikken. SSBs registreringer fra 2005 bygger på SLFs metodikk slik at seriene er sammenliknbare fra 1996.

Tabell 5.1 Fylkesvise normalårsavlinger 2010. Kg/daa

Vekst	Landet	Østfold	Akershus	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Tr.lag	Nord-Tr.lag	Nordland	Troms	Finnmark
Jordbruksvekster																			
Hvete	444	487	466	510	416	394	430	383							487	431			
Bygg	373	386	375	445	372	305	335	283	261	295	460			256	396	382			
Havre	369	412	396	383	325	316	381	363	345	372	303			157	362	279			
Korn i alt	399	177	149	166	152	132	239								75				
Oljevekster	167	177	149	166	152	132	239								75				
Potet	2528	2388	2513	2924	2345	2834	2436	1828	1982	1903	2714	1942	2301	2483	2326	2618	1198	1508	1407
Eng i alt ¹	618	689	682	605	632	534	670	521	514	597	707	547	611	617	622	639	458	328	295
Andre grønnfôrvekster ²	1860																		
Hagebruksvekster																			
Blomkål	1569	1202	1072	2012	1134	1915	1351	1720	1126	1019	1208					1251			
Sommer- og høsthv.kål	2582	2590	3620			2912	2435		2754		1810					2568			
Vinterhvitkål	4757	7837	5428	5314	3527	4199	3458	3941	7177		3159		3155		2405	3559	803		
Rosenkål	871	519				727	996				944								
Kinakål	2275	1701	2333	1778	1877	2489	1345				2936					3014			
Rødkål	4873	6463					4532	4720								3824			
Brokkoli	967	918	913		843	1050	1239			1740	1637								
Gulrot	3274	3106	3197	4362	1719	2849	3273	2784	3207	2612	3887	2224	2966	4910	3336	3481	3106	949	
Purre	1826	1033	1510	530	1363	1775	2057	1673	2244	1987	1649	1861				2295			
Matløk	2526	2622		3076	2693		2857	3144	2385	1121						3212			
Salatagurk	659	302	591	230	802	648	286		165	561	678	320		426		1093			
Tomater	429					365	288	483	229		391			205					
Reddiker	454																		
Agurker (friland)	2744	2824							2713										
Knollselleri	1652	1566	1461	2066		2438	2080		1901		1616								
Stilkselleri	2404	2173				4177	1350				2121								
Rotpersille	856	779					442												
Rødbeter	2642	3168				2944	1665		3571										
Isbergsalat	1725	1193	2491			2057	2282	2756		3305	1841					2858			
Kålrot til mat	2692	3424	3553	2494	2763	3905	3086	4316	2796		2830	894	2670	2652	3013	2958	1364	1870	
Epler i alt	872		878	902		1209	1338	1242	558	985	923	1031	803	860					
Pærer	496					363		616	261		825	629	701	749					
Plommer	416			368		362	658	547	445		397	695	461	433					
Moreller	330					445	655				508	283							
Kirsebær	688					885	2726	787				303							
Solbær	268	209		387		224	59	168				326	298						91
Jordbær	668	618	879	695	884	781	670	527	565	738	1003	773	657	874	616	666	300	386	
Bringebær	739	289	392	896	731	532	490	471	397	523	786	511	871	706	685	586			

¹ Avlinger av all eng til slått omregnet til tørt høy. Gjennomsnitt årene 2000-2009

² Sum av fôrrops, rotvekster, raigras, grønnfôr kornvekster, korn til crossing. Gjennomsnitt årene 2000-2009

Tabell 5.1 Registrerte avlinger i kg/dekar. Landet 1970–2009

År	Jordbruksvekster ¹											Hagebruksvekster ⁶					
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Havre	Eng i alt ³	Raigras	Rotv. ⁴	Grønnf. i alt ⁵	Poteter	Oljev.	Blomkål	Hodekål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1970	294	281	274	286	320	601	3751	4877		2274	151	1204	3596	3030	2352		787
1971	297	347	352	291	306	654	3917	5270		2118	198	1350	3511	3255	2646		868
1972	281	334	292	265	311	660	3796	4894		2029	137	1197	3581	3427	2199		828
1973	308	388	362	292	326	665	3700	5374		2140	162	1296	3298	3384	2507		897
1974	355	417	317	351	353	667	4352	5853		2580	183	1288	4271	3334	2650		872
1975	254	331	260	245	256	597	3454	4559		1698	139	1210	3378	3236	2494		959
1976	284	328	307	280	282	625	3311	4107		1865	143	1167	3195	3319	2488		920
1977	344	361	329	336	355	681	4214	4865		2322	185	1397	3515	3340	2610		927
1978	352	378	326	342	363	709	4072	5267		2494	178	1389	3761	3682	2850		965
1979	317	387	167	294	354	667	3519	4168		2028	149	1297	2909	2981	2596		907
1980	342	406	108	326	362	704	4255	5486		2385	145	1385	4179	3809	2895		1005
1981	343	463	120	325	356	696	4063	5042		2195	143	1441	3732	3140	3179		780
1982	362	414	135	360	359	673	3938	5508		2251	169	1417	3854	3717	3296	1134	1019
1983	317	389	193	308	318	696	3885	4940		2055	150	1392	3490	3323	3133	1233	964
1984	424	518	177	371	474	734	4594	6201		2549	176	1474	4226	3761	3555	1148	928
1985	349	405	147	325	366	702	4241	5635		2365	136	1388	3769	3326	2981	1423	930
1986	310	389	42	299	302	678	3983	5419		2325	133	1326	3460	3303	3116	675	857
1987	360	413	148	324	383	684	4408	5327		2103	159	1343	2867	3189	3089	883	915
1988	296	326	28	297	285	707	4170	6119		2603	128	1498	4866	4300	3469	907	772
1989	331	365	172	337	314	665	3783	5344		2424	143	1519	4419	3819	3971	1181	788
1990	440	466	261	415	466	573	3483	5811		2590	180	1515	4570	3996	4244	906	835
1991	402	465	312	367	425	569	3286	5455		2275	127	1531	4371	3762	3495	986	843
1992	281	353	260	278	256	517	3146	5298		2662	130	1627	4457	3675	3499	576	683
1993	383	511	392	365	359	560	3286	5293		2496	173	1805	3968	3835	3719	833	948
1994	284	284	225	294	268	537	3538	5267		2309	133	1550	4300	3796	3302	668	857
1995	351	475	355	312	379	518	3026	4927		2224	154	1640	4484	3595	3573	728	775
1996	403	453	325	390	397	532	3117	4770		2313	159	1640	4379	3564	3449	623	598
1997	388	431	281	380	380	545	2931	5662		2623	156	1725	4772	3654	3131	651	465
1998	405	469	404	371	418	549	3049	4995		2684	154	1542	4504	3431	3263	725	506
1999	371	445	392	342	389	555	2917	4792		2560	163	1605	4735	3780	3096	522	587
2000	398	461	456	357	420	648	3087	4312		2292	159	1590	4793	3570	3142	862	542
2001	372	407	290	353	389	659	3047	4303		2570	177	1536	4874	3531	2824	617	559
2002	349	410	370	328	348	623			2118	2598	162	1598	4928	3615	2964	702	543
2003	394	461	448	362	393	594			1869	2554	150	1606	4810	3728	2921	707	526
2004	440	477	561	423	423	626			2066	2794	180	1595	4998	3417	3169	963	724
2005	399	489	518	361	376	607			1808	2305	168	1680	4928	3575	2839	645	585
2006	373	416	431	353	336	593			1710	2693	147	1646	4925	3218	2742	910	669
2007	386	440	524	345	381	589			1803	2280	145	1469	4293	3452	2520	661	599
2008	449	487	583	430	421	625			1699	2782	204	1529	4558	3153	2744	992	640
2009	345	341	385	347	341	620			1804	2419	159						

1) Avlinger med 15 % vann for korn

2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnet. Inkl. rughvete fra 2002

3) All avling fra eng til slått omregnet til tørt høy. Inntil 1990 beregnet på grunnlag av energiinnhold, på grunnlag av tørrstoffinnhold deretter. Serie fom. 2000 ikke sammenliknbar med tidligere år.

4) Kålrot og fornepe. Inkl. forbete fom. 1979.

5) Sum av raigras, rotvekster, fôrraps, grønnfôr kornv, korn til krossing

6) Endret statistikk fra 1996

Tabell 5.3 Normalårsavlinger kg/dekar. Landet 1970–2010

År	Jordbruksvekster ¹										Hagebruksvekster ⁶						
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Havre	Eng i alt ³	Raigras	Rotv. ⁴	Grønnf. i alt ⁵	Poteter	Oljev.	Blomkål	Hodekål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1970	263	305	263	257	263	603				2068							
1971	281	318	282	276	287	601				2147							
1972	288	325	300	282	299	604				2168							
1973	299	335	316	291	316	618				2202							
1974	313	359	343	303	333	641				2215							
1975	329	385	361	317	351	663				2269							
1976	337	402	366	323	357	671				2279							
1977	336	405	356	323	350	671				2195							
1978	332	400	347	320	343	671				2108	174						
1979	335	394	340	323	343	683		4978		2126	173						
1980	337	394	315	324	348	695		4872		2180	172						
1981	342	400	267	327	356	707		4857		2237	168						
1982	346	417	205	329	363	709		4798		2227	161						
1983	355	429	145	340	371	708		4912		2272	155						
1984	358	433	110	343	368	704	4021	4964		2263	152						
1985	368	443	90	351	383	710	4105	5167		2295	155						
1986	375	453	86	351	395	722	4204	5402		2322	155						
1987	382	466	70	353	406	731	4330	5725		2412	152						
1988	377	462	57	346	398	724	4388	5890		2408	147						
1989	360	443	36	333	374	714	4383	5997		2404	141						
1990	346	414	44	323	350	699	4316	5967		2374	137						
1991	347	395	80	330	344		4165	6002		2451	139						
1992	361	396	149	346	361		3923	5906		2485	143						
1993	367	396	212	351	368		3629	5816		2547	144						
1994	364	409	268	347	361		3343	5616		2560	141						
1995	348	398	302	338	336		3160	5483		2582	141						
1996	342	405	345	334	325		2972	5262		2510	143						
1997	344	408	375	336	330		2843	5075		2437	147						
1998	359	432	407	348	350		2714	4977		2412	153						
1999	380	453	424	363	374		2659	4954		2466	156						
2000	388	463	435	367	389		2628	4891		2503	159						
2001	392	468	446	364	399		2677	4717		2502	160						
2002	388	459	435	357	401		2769	4501		2487	164						
2003	389	450	417	357	406					2513	169						
2004	394	445	410	362	412	631				2546	170	1545	5032	3526	2775	676	567
2005	394	451	440	373	421	630				2619	172	1549	5056	3526	2767	722	598
2006	417	470	488	382	424	626			1965	2641	172	1570	5067	3523	2754	746	623
2007	413	465	518	382	404	621				2679	171	1588	5087	3483	2726	795	658
2008	404	462	540	371	384	617				1896	166	1595	4987	3453	2659	812	663
2009	400	452	556	369	373	618				1868	165	1572	4867	3365	2599	855	671
2010	399	444	559	373	369	618				1860	167	1569	4757	3274	2526	872	668

1) Avlinger med 15 % vann for korn

2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnlaget. Slått sammen med rughvete fra 2002

3) Trendberegnet inntil 1990. Beregnet som gjennomsnitt fra 2004 pga. endret avlingsberegning.

4) Kålrot og fornep. Inkl. forbete fom. 1979.

5) Sum av raigras, rotvekster, forraps, grønnfôr kornv, korn til crossing. N-avling regnet som rent gjennomsnitt pga. kort tidsserie

6) Kun trendberegnet fra 2004 pga. ny avlingsstatistikk fra 1996

Tidligere utgitt i denne serien – 2010

- 2010–1 Begrensede konsekvenser av fjørfedirektivet – Utredning av konsekvenser av EUs fjørfedirektiv. Lars Øystein Eriksen, Ivar Pettersen, 31 s.
- 2010–4 Økonomien i landbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 1999–2008. Tabellsamling 2004–2008. Kjell Staven, Helge Bonesmo, Liv Grethe Frislid, Svein Olav Holien, Kristin Stokke Folstad, Siv Karin Paulsen Rye, 100 s.
- 2010–5 Økonomien i jordbruket i Nord-Norge. Driftsgranskingene i jord- og skogbruk 2008. Aktuelle artikler og tabellsamling 2004–2008. Øyvind Hansen, Ole Kristian Stornes, 93 s.
- 2010–6 Melding om årsveksten 2009. Normalårsavlinger og registrerte avlinger. Ola Wågbø, Oddmund Hjukse, 16 s.
- 2010–7 Økonomien i jordbruket på Vestlandet. Trendar og økonomisk utvikling 1999–2008. Verdiskaping i jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringar i Hordaland og Sogn og Fjordane. Torbjørn Haukås, Anastasia Olsen, Heidi Knutsen, 86 s.
- 2010–8 Økonomien i landbruket på Østlandet. Utviklingstrekk 2004–2008. Tabellsamling 2004–2008. Terje Haug, 95 s.
- 2010–9 Gårdsvarmeanlegg basert på bioenergi – økonomi og erfaringer. Undersøkelse blant fem gårdsvarmeanlegg. Liv Grethe Frislid, Knut Krokann, 30 s.
- 2010-10 Vurdering av økonomi på utbyggingsbruk i mjølkeproduksjonen i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane 2008
Torbjørn Haukås, Lars Ragnar Solberg, 66 s.
- 2010-11 Økonomien i jordbruket i Agder-fylka og Rogaland 2008. Trendar og økonomisk utvikling 1999-2008.
Tabellsamling 2004-2008. Heidi Knutsen, Irene Grønningsæter, Anastasia Olsen, 87 s.
- 2010-12 Importvern for norsk jordbruk. Status og utviklingstrekk. Klaus Mittenzwei, Mads Svennerud, 29 s.
- 2010-13 Næringsfiske i ferskvann. Lønnsomhet og suksessfaktorer ved fiske, foredling og markedsføring av ferskvannsfisk. Siv Karin Paulsen Rye, Knut Krokann, 50 s.
- 2010-14 Produktivitetsutvikling i norsk jordbruk 1990–2009. Analyse basert på jordbrukets totalrekneskap. Agnar Hegrenes, 33 s.
- 2010–15 WTO og subsidier. Regelverk og tvisteløsning på landbruksområdet. Frode Veggeland, 41 s.
- 2010–16 Dekningsbidragskalkyler. Nord-Norge 2010/2011. Ole Kristian Stornes, 45 s.
- 2010–17 Kartlegging av markedssituasjonen for reinkjøtt. Gro Steine, Kjersti Nordskog, Johanne Kjuus, 27 s.
- 2010–18 Økonomien på store mjølkebruk. En undersøkelse av økonomien på bruk med 30–70 årskyr for regnskapsåra 2006–2008. Knut Krokann, 54 s.
- 2010–19 En analyse av investeringer i landbruket. Er man lykkelig som stor når man kunne vært liten? Lars Ragnar Solberg, 39 s.

Tidligere utgitt i denne serien – 2011

- 2011-1 Økonomien i jordbruket i Nord-Norge. Driftsgranskingene i jord- og skogbruk 2009 – Aktuelle artikler og tabellsamling 2005–2009. Øyvind Hansen, Ole Kristian Stornes, 81 s.
- 2011-2 Beregning av det norske kjøttforbruket. Mads Svennerud, Gro Steine, 18 s.
- 2011-3 Økonomien i jordbruket på Vestlandet. Trendar og økonomisk utvikling 2000–2009. Torbjørn Haukås, Anastasia Olsen, 86 s.
- 2011-4 Økonomien i landbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 2000–2009. Tabellsamling 2005–2009. Kjell Staven, Otto Sjelmo, Knut Krokann, Helge Bonesmo, Svein Olav Holien, Siv Karin Paulsen Rye, Liv Grethe Berge Frislid, Inger Sofie Murvold Knutsen, 16 s.

ADRESSE HOVEDKONTOR

Postadresse:	Kontoradresse:	Telefon: 22 36 72 00
Postboks 8024 Dep	Storgata 2 4 6	Telefaks: 22 36 72 99
0030 OSLO		E-post: postmottak@nilf.no
		Internett: www.nilf.no

ADRESSE DISTRIKTSKONTORER

Bergen	Postadresse:	Postboks 7317, 5020 BERGEN
	Telefon:	55 57 24 97
	Telefaks:	55 57 24 96
	E-post:	postmottak@nilf-ho.no
Trondheim	Postadresse:	Postboks 4718 – Sluppen, 7468 TRONDHEIM
	Telefon:	73 19 94 10
	Telefaks:	73 19 94 11
	E-post:	postmottak@nilf.fmst.no
Bodø	Postadresse:	Statens hus, Moloveien 10, 8002 BODØ
	Telefon:	75 53 15 40
	Telefaks:	75 53 15 49
	E-post:	postmottak@nilf-nn.no

ISBN 978-82-7077-794-5
ISSN 0805-9691

